

Å ivareta veteranen og dennes familie

Av generalsekretær Bjørn Robert Dahl/Norges veteranforbund for internasjonale oppdrag (NVIO)

Hilde Enger Haugen mottok Forsvarets innsatsmedalje 8. mai 2026 på Akershus festning. Foto: Torbjørn Kjosvold/Forsvaret.

Vi har nylig feiret frigjørings- og veterandagen 8. mai – en dag som skal ramme inn tidsvitnene fra andre verdenskrig med dagens tidsvitner; veteranene fra internasjonale oppdrag. Form og fasong på feiringen har blitt bedre og bedre, og det er en dag som anerkjenner nordmenns innsats for fred, frihet og demokrati. Bildet er fint, men det finnes dessverre et bilde som ikke alltid kommer fram i offentligheten.

I februar hadde TV-dokumentaren «I tjeneste for Norge» premiere på NRK. Den tar oss gjennom norske veteraners opplevelser fra Tysklandsbrigaden etter andre verdenskrig til NATOs oppdrag i Afghanistan som ble avsluttet i 2021.

I dokumentaren forteller norske soldater om sine opplevelser fra rekrutteringen, gjennom sitt første møte med landet de kom til – fra hendelser som har satt dype spor psykisk – til hverdagen som møtte dem i Norge.

Få av soldatene visste hva de egentlig dro til og forståelsen for landet, konflikten og oppdraget var lav. Var det noen som egentlig visste hva Norge påtok seg, og visste de hva situasjonen på bakken var? Et utsagn som går igjen er: «det var ingen fred å bevare».

Begrepet fredsbevarende operasjoner var klassifiseringen av mange av operasjonene Norge deltok i internasjonalt, og dette medførte et mandat som tilsa at man ikke hadde rett til å bruke militær makt annet enn i selvforsvar. Etter hvert som NATO overtok den militære utførelsen av oppdragene fikk man et annet og mer robust mandat, og man hadde muligheten til å bruke militær makt uten at eget liv sto i fare – all den tid maktbruk var nødvendig for å løse oppdraget.

Forskning viser at robusthet i mandatet gir større personlig trygghet i utførelsen av oppdraget. Denne tryggheten tar også veteranene med seg når de kommer tilbake til Norge, noe som gjør at de aller fleste står trygt i det de har opplevd – også i ettertid.

Så er det noen som ikke helt greier å håndtere en del av opplevelsene og som får etterreaksjoner. Disse kan komme flere år i etterkant, og Norges veteranforbund for internasjonale oppdrag (NVIO) kjenner historier hvor det har gått over 30 år siden hendelsene og til en diagnose på at man sliter psykisk. Da er det viktig å ha et nettverk rundt seg, som kan støtte en når dagene er som verst. Det er ikke bare den medisinske utredningen og avgjørelsen som kan være både vanskelig og utmattende, men for å få erstatning for de skader som er påført disse veteranene.

Illustrasjon: NRK. I tjeneste for Norge.

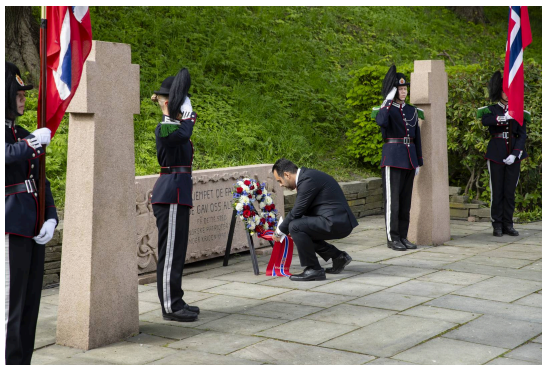
De kan bli møtt av medisinsk personell og staten som stiller spørsmål om den medisinske diagnosen har sine røtter i tjenesten, eller om det kan være noe annet. Det er for så vidt greit å stille slike spørsmål i en kartleggingsfase, men når regjeringsadvokaten stiller spørsmål om din tid som speiderleder kan være årsak til din PTSD-diagnose – da har det gått for langt.

Så har alle disse en familie. Denne kan variere i form og fasong, men den vil alltid være der. Forskning viser at familien også opplever belastning når en person tar på seg et internasjonalt militært oppdrag. Frykten for hva som kan komme til å skje og puslespillet med å få hverdagen til å gå opp hjemme kan sette sine spor. Det er viktig at vi også anerkjenner hjemmeheltene, og ivaretar også disse – hvis det trengs.

Den 11. juni 2025 fattet et enstemmig storting en historisk beslutning. Regjeringen fikk i oppdrag å utrede en veteranlov og komme tilbake til de folkevalgte med et lovforslag. Norge blir dermed det andre landet i Europa som får en veteranlov. Mandatet har riktignok ikke kommet ennå, og der lurer NVIO på hva embetsverket holder på med.

Denne loven må få på plass det juridiske ansvaret for hvem som har hvilket ansvar rundt anerkjennelse og ivaretagelse av veteranen og dennes familie. På den måten kan Norge i fremtiden unngå diskusjonene på hvem som har ansvaret 30 år etter en deployering til Libanon. En av reglene NVIO kommer til å jobbe for i loven er en presumpsjonsregel rundt PTSD. Hvis en person får PTSD i etterkant av en deployering, forutsettes det at denne er oppstått som et resultat av deployeringen. Da skal regjeringsadvokaten slippe å lete etter argumenter for at diagnosen skyldes noe annet, også etter at en psykologspesialist har underskrevet på at slik er det. Da har staten ansvarsbyrden på eventuelt å motbevise dette. Dette gjør at veteranen slipper kampen mot staten i årevis. For er det en situasjon du skal være frisk for å ta, er det nettopp å sloss i rettsapparatet mot staten.

Det er en rekke ting rundt seleksjon, trening, situasjonsbevissthet og mandat som har endret seg siden Norge deployerte personell til Tysklandsbrigaden og påfølgende operasjoner som Korea, Kongo og Libanon, men det gjenstår fremdeles å få på plass et godt og heldekkende juridisk grunnlag for å ivareta veteranen og dennes familie. Derfor er interessepolitisk arbeid det viktigste elementet i veteranarbeidet, da dette legger grunnlaget for fremtiden.

Storingspresident Masud Gharahkhani legger ned krans ved retterstedet på Akershus festning i forbindelse med Frigjørings- og veterandagen i fjor. Foto: Torgeir Haugaard/ Forsvaret.

-Det koster å kjempe for frihet og fred

-Vi trenger å holde minnet om andre verdenskrig levende som en påminnelse om hvor galt det kan gå om vi ikke er tro med verdiene våre, sa stortingspresident Masud Gharahkhani 8. mai ved nasjonalt veteranmonument på Akershus festning.

[Les mer](#)

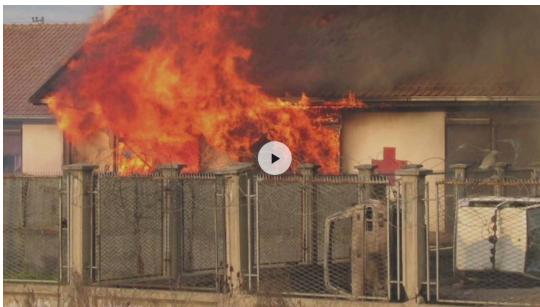

Leder av Stortingets utenriks- og forsvarskomite Peter Frølich holdt tale og la ned krans på Retterstedet på Akershus festning på Frigjørings- og veterandagen 2026. Foto: Torbjørn Kjosvold / Forsvaret.

Frigjøringsdagen handler også om fremtiden

-Vi har lært at fred må sikres gjennom et sterkt forsvar. Vi har lært at totalitært tankegods aldri må overvinne oss fra innsiden, sa utenrikskomiteens leder Peter Frølich (H) i sin 8. mai-tale på Akershus festning.

[Les mer](#)

Skjerm bilde: Forsvaret.

Lukten av brann tar henne rett tilbake til Kosovo

Det begynte som et rutineoppdrag, men utviklet seg til noe av det tøffeste hun har stått i. Nå har Hilde Enger Haugen fått Forsvarets innsatsmedalje.

[Les mer](#)

Skjerm bilde: Tv2.

Er du beredt?

Hvilken type er du hvis Norge blir rammet av krig eller katastrofe og alt slutter å fungere? Det kan bli avgjørende når det virkelig gjelder.

[Les mer](#)

Kommandørkaptein Andreas Nordstrand og forskningsleder for militær psykisk helse i Forsvarets sanitet har spesialisert seg på posttraumatisk stress og militærpsykologi. Foto: Forsvaret.

Styrk din egen beredskap: Psykisk motstandskraft er nøkkelen

Mental motstandskraft er selve grunnmuren i nasjonal beredskap, mener Andreas Nordstrand, militærpsykolog og forskningsleder i Forsvarets sanitet.

[Les mer](#)

Skjerm bilde: Nrk.no.

NHO-sjefen om norsk beredskap: – Veldig alvorleg

NHO-sjef Ole Erik Almlid fryktar at oljenasjonen Noreg vil stoppe opp i ei krise utan drivstoff. No varslar regjeringa grep for å fylle opp lagera.

[Les mer](#)

Skjerm bilde: tu.no.

Vanndunker løser ikke vannberedskapen

Rådet om å lagre vann hjemme, er fornuftig. Mye av vannberedskapen ligger likevel ikke i kjellerboden.

[Les mer](#)

Skjerm bilde: Forsvarets forum.

Forberedes på krig: – Hva blir vår rolle?

Hva er kommunenes ansvar i en krig og hvilke områder må planlegge for evakuering? Nå jobbes det for fullt for å gi svar til forvirrede kommuner.

[Les mer](#)

Flere og flere kommuner lager beredskapsråd. Foto: Ringerike kommune.

280 kommuner med i kommunalt beredskapsnettverk

Kommuner og fylkeskommuner samles i et nytt nettverk for å styrke beredskapskompetansen. Initiativet, inspirert av Finland, har allerede fått med seg de aller fleste kommunene i Norge.

[Les mer](#)

Beredskapsleder i Narvik kommune, Ole Tobias Olsen, har fått Beredskapsprisen 2025 for sivil sektor. Prisen ble delt ut på Norsk TotalforsvarsForums konferanse Totalforsvarkonferansen 16. mars. Foto: Mathias Askvik/Narvik kommune.

Narvik advarer: Totalberedskapen krever rask handling

Beredskapsleder i Narvik kommune, Ole Tobias Olsen, slår alarm om mangelfull beredskap og etterlyser en nasjonal, koordinert innsats.

[Les mer](#)

Skjermbilde: abcnyheter.no.

Regjeringen ber norske sykehus planlegge for 7000 krigsskadde

Skjerper beredskapen for norske sykehus og kommuner.

[Les mer](#)

Forsvarssjef Eirik Kristoffersen og politidirektør Håkon Skulstad undertegnet avtalen. Foto: Politidirektoratet.

Ny avtale mellom politiet og Forsvaret

– Kriminelle og statlige aktører vil destabilisere vårt trygge samfunn. Det er avgjørende at Forsvaret og politiet samarbeider godt for å møte truslene, sier politidirektøren.

[Les mer](#)

Skjermbilde: Forsvarets forum.

Hvordan beholde militært personell midt i karriereløpet?

Forsvaret bør fremstå som en moderne arbeidsplass med fleksible løsninger, konkurransedyktige vilkår og tydelige karrieremuligheter.

[Les mer](#)

Foto: Forsvaret.

Flere vil ta utdanning i Forsvaret

Da fristen gikk ut 15. april, hadde Forsvaret mottatt 4002 søknader til de ulike bachelorutdanningene ved de fem skolene under Forsvarets høyskole.

[Les mer](#)

TUNG LAST: Amerikanske militære kjøretøy festes på jernbanevogner i Narvik. Foto: Marianne Henriksen / Bane Nor.

Finland tar Nato-grep: – Viktig i tilfelle en krig mot Russland

Finland setter av milliardbeløp til Nato-jernbane.

[Les mer](#)

Skjerm bilde: Forsvaret.

Tok imot skadde ukrainske veteraner

Ukrainske veteraner besøkte Forsvarets veteransenter på Bæreia. Der lærte de om hvordan Norge ivaretar våre veteraner.

[Les mer](#)

I Øvelse Istind øvde Sivilforsvaret om lag 400 ansatte og tjenestepiktige fra hele landet på en situasjon der Norge er i krig. I tillegg deltar mannskaper fra Sivilforsvaret i Danmark, som har spesial-kompetanse på søk og redning i sammenraste bygninger. Foto: Daniel Fatnes/ DSB.

Sivilforsvaret øvde på sine oppgaver i krig

I uke 21 ble Øvelse Istind gjennomført i Troms. Der skulle Sivilforsvaret øve om lag 400 ansatte og tjenestepiktige fra hele landet, på en situasjon der Norge er i krig.

[Les mer](#)

Skjerm bilde: sikkerhetogberedskap.no.

– Dette kan Norge lære av krigens frontlinjer

Den ukrainske ambassadøren i Norge delte dyrekjøpte erfaringer fra en nasjon i krig og utstedte en krystallklar advarsel fra scenen på Sikkerhetskonferansen: Norge må umiddelbart styrke sin beredskap og tilpasse seg en uforutsigbar verden.

[Les mer](#)

I redaksjonen: Kåre-Ludwig Jørgensen, Hanne G. Garder, Hilde A. Johansson og Ola K. Christensen

Redaksjonen avsluttet 27.05.2026

Norsk TotalforsvarsForum (NTF) - Bygning 60, Akershus Festning, 0015 Oslo, Norge

[Meld deg av](#)

Levert av Make